بە نەهێشتنی پ ک ک باشوور دەبێت بە دەوڵەت! … ڕێبوار ڕەشید

چیرۆکەکە زۆر درێژە، بەڵام ڕەنگە بتوانرێت کورت بکرێتەوە.

جێێ سەرنجە، بە سی ساڵ دەسەڵاتی ناوخۆ باشوور وێرانەیەکە با یەقووشیش پێی ڕازی نییە لە سەری ئارام بگرێت. سەرەڕای بە هەزاران دەرفەتی نێونەتەوەیی و هاسانکاریی دەوڵەتە زلهه□زەکان و دڵسۆزیی خەڵکی باشوور خۆیان و هەروەها بەشەکانی دیکەی کوردستان، باشوور بۆ هەرە زۆرینە لە دڵسۆزانی خەڵک دۆزەخێکە. بە سەدان ملیارد دۆلار بێ سەروشوێنە، بە دەیان و سەدان گرێبەستی نادیار و ناڕوون کە پارەی خەیاڵیی لە سەر باشوور دەکەوێت ئیمزا کراون، بێ لە زوونی زەرد و زوونی سەوز، هەروەها زوونی ناڕاگەیەندراوی مۆر و شین و ترکەمانەکان و سپای تورکیا و حەشدی شەعبی هەیە.
کۆمیکە بەڵام جێی گریانە نەک پێکەینین. لەگەڵ هەمووو ئەم زوونانەیشدا کە هیچ لایەک کاخەزی ئەوی تر ناخوێنێتەوە و هیچ کەسێک لای ئەوی دیکە پێنج قڕان ناژی ئەوا هەر سەرۆکی سەرۆکان و سەرۆکی هەرێم و جێگرانی و تەغارێک وەزیر و پارلەمێناتر و ڕاوێژکار بە جێگرانیانەوە هەن.
چیرۆک□کی زۆر درێژە، جلۆن کورت بکرێتەوە؟
ئەگەر کێشەی باشوور قەیرانی دزیی و تاڵانیی و فەرهودی دەسەڵات نەبایە، ئەگەر کێشەی باشوور گەندەڵیی بە هەزاران و داڕمانی ویژدان و ڕەووشتی دەسەڵات نەبوویە، ئەگەر کێشەی داڕمانی ژێرخان و سەرخانی ئابووریی و کەرتی تەندروستیی و کار و پیشە و خزمەتگوزاریی و هتد نەبووایە، ئەوا دەکرا چەناگەت بخورێنیت و بیر لە کێشەیەکی دیکە بکەیتەوە.
ئاخ چەند کۆمیکێکی بە ئازارە.
لە کاتێکدا کە باشوور و مال□ی خەڵکە بەستەزمانە بەد بەختکراوەکەی لە ئاوری بێ ئایند□یدا دەسووتێت و مر□قی باشوور دەیان و بگرە سەدان کێشەی ڕۆژانەی هەیە، دەسەڵاتی زوونێک تەپڵی شەڕ لێ دەدات و پێی وایە پ ک ک هەر دەبێت ئێستا قەندیل بەجێبهه□□□ت و زوونەکانی دیکەیش هەندێک بێ دەنگن و هەندێکیش دەڵێن ئێمە لەو شەڕەدا بێ تەرەفین. بە کورتیەکەی ئەوانە ناماقوڵیی دەکەن کە دەڵێن "حکومەتی هەرێم". لە ڕاستییدا ئەوی پێی دەگوترێت "حکومەتی هەرێم" مۆرێکیش

نییە.

سوریالیزم لە پاش جەنگی جیهانیی یەکەم سەری هەڵدا کاتێک کە خەڵک پاش کوشتارێکی بێ وێنە، ماندوو و برسیی و بێکار و بێ ئایندە لە ژێر ئاسمانێکی نزمدا لە تاریکاییەکدا بە دوای ئاسۆدا دەگەڕا.
یەکەم جار بوو مرۆڤ بە گازی کیمیایی یەکتر بکوژێت و فڕۆکەکان لە ئاسمانەوە ئاور لە زەوی بەر بدەەن. مرۆڤ خۆی وەکوو بوونەوەرێکی خوێڕی، بێنرخ و عاشق بە خوێنڕشتن دەبینی. منداڵان و ژنان وەکوو هەمیشە یەکەم قوربانیەکان بوون. پیاوە مل ئەستوورە تووڕە چاو ئاوساوە جوێندەرەکانیش پاڵەوانەکان بوون، ئەو پیاوانەی هەزار سوێند و بەڵێن و سمێڵبادان و خۆبادان و ورگ و قون ڕاوەشاندنیان تورێکی قوڕاوی ناهێنێت.
بزووتنەوەی سوریالیزم دەیویست هزر و بنهزر بە یەک بگەیەنێت و خەون و خەیاڵ لەیەک بدات بەڵکو مرۆڤ، یان ڕاستتر ئاغاواتی شەڕ، حاڵیی ببن کە دەبێت مرۆڤ خۆی بە کامە کێشەوە مەشغوڵ بکات، کە ژن و پیاو مرۆڤ بن، نەک “ژن” و “پیاو” و کە کولتورە باوە ناحەزەکان توور بدرێن.

ئێستا کێشەی منێکی باشووریی، خنکاو لە قووڕولیتەی جەهل و نەزانینی دەسەڵاتێکی ملهوڕدا، ئەوە نییە کە داوای خەزێنەیەکی نیشتیمانیی بکەم، داوای نان و ئاو و ئاشتیی و ئازادیی بکەم، داوای پیشە و کار و فێربوون بکەم، داوای ئازادیی ژنان و ئایندەی منداڵانم بکەم، داوای سەعاتێک پشوو، خەوی ئارامی شەوێک، بکەم، بەڵکو کێشەی منی باشووریی ئەوەیە کە پ ک ک، واتە کۆمەڵێک کچان و کوڕان و ژنان و پیاوانی سەربەرزی بەشێک لە نیشتیمانە پارەکراوەکەم، دەبێت لە قەندیل نەمێنن.
پێم دەڵێن ئەوە گەورەترین کێشەی منی باشووریە.
خودایە، ئەگەر هەر ناچار بوویت جیهانێک ساز بکەیت، خۆ ناچار نەبوویت بێئابڕووترین و سەربەرزترینیش لەگەڵ یەک تێکەڵاو بکەیت.
ئایا نە دەکرا ئەم جیهانە بە سەر کۆمەڵێک زوون بۆ بێ ئابڕووان، دزان، تاڵانکاران، درۆزنان و ساختەکاران دروست بکەیت و ئابڕوومەند و دەستپاک و سەربڵندەکانیش لە زوونێکدا کۆ بکەیتەوە؟
کۆمیک لەم باشوورەدا چەند بە ئازارە!
ئەم چیرۆکە چۆن کورت دەکرێتەوە؟
سی ساڵ لەمەوپێش پ ک ک لە ئەدەبیاتی خۆیدا باشووری بە “باشووری مەزن” ناو دەبرد. ئەو کاتە دەسەڵاتدارانی باشوور نەیدەزانی “باشوور” کوێیە، بەڵام دەیانزانی فافۆن و تەلی مس و دارتەلی

کارەبا و ئەشتومەکی سەد و سەربازخانە جێهێڵراوەکان بە تورکیا و ئێران بفرۆشنەوە.

“ڕیفەراندۆم” پاش چوار ساڵ کورد بە دەوڵەت دەگەیەنێت بەڵام مەرجەکەی نەهێشتنی پ ک ک یە. مەرجی دەوڵەت دروستکردنەکە بە باشوور ئەوەیە کە داعش و چەتە ئیسلامیستەکانی سەر بە ئەردۆغان لە قەندیل نیشەجێ بن و ببن بە بەشێک لە سپای حەمیدی نوێ بۆ ئەوەی ئەردۆغان. کاتێک قەندیل بە ڕەسمیی لە ژێر دەسەڵاتی تورکیادا بێت و خراپترین لە خوێنڕێژانی مێژوو تێیدا جێگیر ببن، ئەوا باشوور دەبێت بە دەوڵەت.
ئەگەر بەڵێنەکەی نەهاتە دی، کابرا یان فیشەکێک بە سەری خۆیەوە دەنێت یان هەر بە سەرۆک دەمێنێتەوە!
کێ گوتوویە کەمیک دەبێت وەپێکە نینت بخات؟
دیمەکلێس ئێرەیی بە میری خۆی دەبرد. بۆیە ناچار کرا لە ژێر شمشێرێکدا خۆشترین خۆراکی میرانە بخوات کە بە یەک تاڵە مووی کلکی ئەسپ هەڵواسرابوو. دەمەکڵێس تێگەیشت کە کاری میران هاسان نییە. ڕاستە بە بەردەوامیی لە سەر خوانی ڕەنگاوڕەنگن بەڵام لە ژێر هەڕەشەی گەورەدان.
باشوور لە ژێر شمشێرەکەی دیمەکڵێسدایە، بەڵام خوانەکیان بۆ دانەناوە بەڵکو ڕووبەڕووی تراویلکەیەکە. باشوورییەکی برسی و بێکار و بێخزمەتگوزاریی و بێ ناز و بێ ئاییندە و پارەخوراو و پارەدزراو و ماڵ تاڵانکراو، دەتوانێت سبەی بە دەوڵەتێک شاد ببێت بەو مەرجەی پ ک ک لە قەندیل نەمێنێت.
بەڵام لەم قومارخانەیەی باشووردا کێ گوتوویە کە حەتمەن نەخش دەهێنیت؟
خودایە کە تۆ هەر وەحشیی دروست دەکەیت، بۆ نافەرمووی هەر لە گەوڕەکی خۆتدا دوور لە مرۆق بیانژیێنیت؟
چیرۆکەکە چۆن کورت بکرێتەوە؟
ئەردۆغان یەکێکە لە پیاوە دەڕاوەکانی مێژوو. لیرەکەی خراپتر لە تمەنی ئێرانیی بەرەو هەڵدێر مل دەشکێنێت و لە دونیادا سووک و ڕووسوا بووە. لە ناو تورکیادا بەرەو ئابڕووچوونێکی مێژوویی دەچێت. پارتەکەی بە ڕەسمیی بوو بە سێ بەشەوە و ئێستایش لە ناو ئەوی خۆیدا دووچاری کێشە بووە. لە بەرەکانی جەنگ دەدۆڕێت و گەورەترینی ئەو دۆڕاندنە لە حەفتانین بوو کە کچانی ئازاد و سەربەرزی کورد پێیان دانا.
ئێستا ئەردۆغان بە ئاغاواتەکانی شەڕی سەر بە خۆی فەرمان دەدا کە حەتمەن هەر دەبێت شەڕێک هەڵبگیرسێت. ئەردۆغان دەیەوێت بە دونیا

بڵێت کە هەر تورکیا کێشەی لەگەڵ پ ک ک نییە بەڵکو “کوردەکانیش” کیشەیان لەگەڵ پ ک ک هەیە.

ئەمە هەموو چیرۆکەکەیە.

چیرۆکەکە ئاوا کورت دەبێتەوە.

ئاخر لەوەبەر ئازادیخوازانی کورد بۆ جیهانیان سەلماند کە کێشەی تورکیا پ ک ک و کورد نییە بەڵکو کێشەی داگیرکەریی و فراوانخوازیی و کوشتارە. نموونەکانی سووریا و ئێراق و لیبیا و قوبرس و یۆنان و سودان و سۆمال و تونس و ئازربیجان و ڕێکخستنی چەتەی ئیسلامیستییە لە ئاستی جیهاندا.

ئەو گوللەیە باش ئەردۆغانی سمی. ئیمکانی نییە بێتەوە سەر خۆی!

ئێستا ئەردۆغان داوای شەڕێک دەکات!

چیرۆکەکە ئاوا کورت دەکرێتەوە کە هەموو ئازادیخوازێکی کوردستانیی بۆی هەیە و مافی خۆیەتی هەرچۆنیەک پێی خۆشە و بە دروستی دەزانێت ڕەخنە لە بواری جیاوادا لە پ ک ک بگرێت، بەڵام ئەرکی سەرشانی هەموومانە توند بەرامبەر بە هەڵگیرسانی ش□□ ب□ینەوە چون ڕاستیەکەی ئەوەیە کە تەنیا خەڵکی کوردستان زەرەرمەندن بەتایبەتیی ئەو ب□د□ب□ختە خێرلەخۆنەدیوانەی بە مووچەی چەند سەد دۆلارێک ناچار کراون کە گوللە بە کەسانێکەوە بنێن کە دڵخوازانە و خۆبەخشانە بۆ نیشتیمانەکەیان تێ دەکۆشن، هەروەها ئەوەیش کە خۆیان دەکوژرین و وەکوو دەیان هەزاری قوربانی شەڕی نێوخۆ بێ ناوونیشان دەمێننەوە و لە بیر دەچنەوە، هاوکات کە منداڵی یەک دانە دەسەڵاتدار خوین لە لووتی نایەت بەڵکو بە دڵنییایەوە لەو کاتەدا کە ئەمان خوێنیان لێ دێت و خوێن دەڕێژن ئەوان، دروست هەروەکوو باووباپیریان لە کەیف و سەفا و قون باداندا دەبن و کاتێکیش دەمرن لە سەر حیسابی خوێنی خەڵک لە نەخۆشخانەی ملوێن دۆلاریدا بەرۆکی خەڵک بەر دەدەن.

ئەوانەی کە بە هەر دەلیلێک چەکیان لە سەر شانە دەبێت بزانن کە لە ئێستا سێ بەرەی شەڕ هەیە کە تورکیا و ئێران و سووریان و کە هەروەها ئێراقیش جێی متمانە نییە.

چیرۆکەکە ئاوایش کورت دەکرێتەوە: قەندیل خاوێنە، خاوەن لێی دەربکەون!

ڕێبوار ڕەشید

5/11/2020

لە ستایشی شکستی ترامپدا … ئاسۆ کمال

شکستی ترامپ شکستی ڕەمزێک و پەیکەرێکی جیهانی نوێی فاشیزمی بورژوازییە. بورژوازییەکی بێ پەردە لە هێرش کردنە سەر مافی کرێکاران و تەندروستی خەڵک و کەشوهەوای زەوی و زیندوکردنەوە و گەشەپێدانی ڕاسیزم و دەست ئاواڵاکردنی کۆمپانیا و سەرمایەدارانی ئەمریکا بۆ کەڵەکەی سەرمایە لەسەر حسابی ئەم بێ مافیانە، وە نائارام کردنی جیهان تاڕادەی هەڕەشەی ئەتۆمی لەو کۆمپانیا و دەوڵەتانەی کە پێشبڕکێی ئەمریکا دەکەن.
هەربۆیە شکستی ئەو باڵەی بورژوازی ئەمریکایە کە ئاڵاهەڵگری ئاشکرای ئەم بەربەرییەتە بوو.
ئەم هەڵبژاردنەی ئەمریکا و شکستی ترامپ بووە مەسەلەی هەموو جیهانیش چونکە ئەم بەربەریزمەی نیولیبرالیزم مەسەلەی هەموو جیهانە. شکستێک کە بەرچاوی هەموو فاشیزمی نوێی بورژوازی وەک ترامپ، پوتین لە ڕوسیا و بۆلسۆنارۆ لە بەرازیل و نایگل فەراج بەریتانیا و لۆپین لە فەرەنسا و وڵاتانی تردا ڕەش کردوە. ئەمە هۆکاری خۆشحاڵییەکی جیهانییە لەلایەن خەڵکی ئازادیخوازەوە بە شکستی ترامپ. ئەمە بەرهەمی گلۆبالیزمی فاشیزمی نوێ و هەروەها گلۆبالیزمی خەباتی کرێکاران و توێژە کەم دەرامەتەکان دژی نیولیبرالیزم و فاشیزمە نوێ یەکێیەتی.
بەڵام لە ستایشی شکستی ترامپدا دەبێ ئاگاداری چاڵی بایدنی نیولیبراڵ بین.فاشیزمی نوێی ترامپ لە منداڵەدانی نیولیبرالیزمەکەوە هاتە دەرەوە کە هەردوو حزبی دیموکراتی و کۆماری لە چوار دەیەی ڕابردوودا لە ئەمریکا پێکەوە پیادەیان کردوە بایدن یەکێک لەسەرانی ئەم نیولیبرالیزمە بوە لەم ٤ دەیەدا.
شکستی ترامپ تەنیا شکستی بەرهەم و منداڵێکی هاروهاج و بێ پرەنسیپی ئەم نیولیبراڵییە، کە بە دەرکیشانی سەرمایەداری لە ئەزمەی ئابوری و مالی ئەمریکی هەموو کۆنەپەرستییەکی سیاسی و کەلتوری ژیاندۆتەوە و پۆپۆلیزمێکی ڕاستڕەوانەی کردۆتە مەدی میدیا و بوەتە قیبلەنمای هەمووگروپ و حزب و بزوتنەوە ڕاسیستی و فاشیستییەکان لە ئاستی ئەمریکا و ئەوروپا و جیهاندا.
ئەم شکستەی ترامپیزم لە دەنگدانێکدا خۆی ئاکامی ٤ ساڵ لە خەباتی کرێکار و چەپ و سۆشیالیستی کۆمەڵگەی ئەمریکایە کە لە مانگرتن و خۆپیشاندان و زیندووکردنەوەی باڵی چەپ لە نیو حزبی دیموکرات و

هێنا نە پێشەوەی قسەکەری وەک ساندێرس دا خۆی نمایش کرد. دەنگدانی کرێکاران و ژنان و بزوتنەوەی دژی ڕاسیستی و یەکێتیە کرێکاریەکان دژی ترامپ خۆی هاتنە مەیدانی سیاسی بوو کە درێژەی ئەم ناڕەزایەتیانەیە. شکست لە هەڵبژراردندا هەرچەند هەنگاوێک بۆپیشەوەی ئەم بزوتنەوە ڕادیکالە یە لە مەیدانی ململانێی سیاسی نێو کۆمەڵگەی ئەمریکیدا دژی نیولیبرالیزم، بەڵام هێشتا بەمانای سەرکەوتن دژی نیولیبرالیزم و ئەو سیاسەتانە نین کە ترامپیزمی گەیاندە دەسەڵات.

بورژوازی نیو لیبرالی ئەمریکا لە ٤ دەیەی ڕابردوودا $47 ترلیۆن دۆلاریان لە 90٪ کۆمەڵگەوە تەسلیمی 0.1٪ دەوڵەمەندەکانی ئەمریکا کردوە کە سامانەکەیان دوبەرابر□ر کردۆتەوە تا گەیشتۆتە ٢٠٪ی داهاتی وڵات .

لەم چەند ساڵەی ڕابردوودا کۆمەڵگەی ئەمریکی جارێکی تر کەلتوری بەرژەوەندی ئەمریکا یەکەمە و لە پێش جیهانەوەیە ، کەلتوری دژی کۆچبەر و دژی خەڵکی ڕەش پێست، وە کەلتوری باڵادەستی نەژادی سپی پێست کە ٤٠٪ کۆمەڵگەی هێنایە سەر ئەو با□□□ی کە دەبێ یاسا بەدەست ئەم ئەمریکیە نیشتمان پەرەوەرانەوە بێت.

لە ٦٠٪ ئەندامانی کۆنگریسی حزبی کۆماری ترەمپ باوەڕیان بەوە نیە کە ئینسان دەوری هەبێ لە خراپکردنی کەش و هەوای گۆی زەویدا و هێشتاش ملیۆنەها کەس دەنگی بە ترەمپ و حزبەکەی داوە.

شکستی تەواوەتی ئەم هێرشانەی ترامپیزم و نیولیبرالیزم لە سندوقی دەنگدان و هەڵبژاردنە پەرلەمانی و سەرۆکایەتیەکانەوە ئیمکانی نا بێ لەبەر ئەوەی ئەمانە دوو حزبی سیاسی سازی دەکەن کە پشتیوانی ملیارەها دۆلاری کۆمپانیا سەرمایەداریەکانی ئەمریکا هەموو سیستمی سیاسیان کردۆتە بارمتەی خۆی.

ئەمە لانی کەم لە مێژووی سیاسەتی ٤٧ ساڵەی بایدنی دیموکراتەکاندا بۆمان سەلماوە لە مەسەلەی زیاترکردنی باج و دابین نەکردنی تەندروستی گشتی خۆڕایی و چارەسەرنەکردنی قەرزداری سەر کرێکار و چینە کەم دەرامەتەکان و دۆستایەتی کۆمپانیاکان و پیویستی بەدوبارە خۆشخەیاڵی بەم سەرۆکە تازەیەوە نیە.

شکستی ترامپیزم پێویستی بە درێژەدان بەو خەباتن□ کرێکاری و ڕادیکاڵەیە کە ئەم چەند ساڵە دژی سیاسەتە نیو فاشی و نیولیبرالیزمەکان توانیان دۆخی سیاسی بەرەو چەپ وەرگێڕن و لە ڕیزەکانی حزبی دیموکراتیشدا فشاری خۆی داب□ن□. لابردنی ترامپ قورسای□□کی لەسەر سنگی ئەم ئومێدەی خەباتە بۆ گەیشتن بەدنیایەکی باشتری لابردوە کە ئێستا دەتوانین هەناسەیەکی ئازادانە لە کۆمەڵگەیەکدا هەڵکێشین کە ڕەمزێکی فاشیزمی نوێی لە کۆشکی دەسەڵات

دەرپەڕاندوە. ئەمە دەورانی سیاسی بونەوەیەکی نوێی و تەجروبەیەکی نوێی چینی کرێکار و چەوساوەکانی کۆمەڵگەیە.
بەڵام پرسیاری سەرەکی لە ئێستادا ئەوەیە ئەگەر نیولیبرالیزم باوکی ڕۆحی ترامپیزم بوە ئەمڕۆ چۆن بەر بە هاتنەوە سەرکاری ترامپەکان و نیولیبرالەکان دەگرین؟
ئەمە پێویستمان بە خەباتێکی سیاسیە کە لەم سنورە بەرتەسکانەی بە هەڵبژاردنی یەکێک لەم کاندیدانەی چینی دەسەڵاتدار تەواو دەبێ.
ئەم قەیرانەی هاتنە سەرکاری ترامپ و هیتلەر و پوتین تەواو نابێ کە مرۆڤایەتی ئەمڕۆ دوای دەیان سەدە لەشارستانی و گەشەی فکری و ڕەوشت ئەم جۆرە کەسانە نوینەرایەتی دەکەن.
ئەم ئەزمەی نوێنەرایەتیە ، لە ئێستادا لەهەرکاتێکی تر زیاتر ئەو پرسیارە بنچینەییە و ڕادیکاڵە دەوروژێنێ کە ئایا بۆچی دەوری دەوڵەت و پەرلەمان و حزبی سیاسی چیتر پێویستە؟ بۆچی لەگەڵ شۆڕشی ئینفۆرمەیشن و کۆمینکەیشن دەزگایەکی بیروکراتی وەک دەوڵەت و دامودەزگا یاسایی و پۆلیس و حکومەت و سەرەک و پەرلەمانتار ئەبەدی بن؟
کاتێک شۆڕشی فەرەنسی دەزگای پاشایەتی و کەنیسەی پێچایەوە ،تەسەور نەدەکرا کە دەزگایەکی هەزار ساڵە ئاوا خێرا ئاوا ببێت و لەجێگای ئەو دەزگای نوێنەرایەتی بورژوازی جێگای بگرێتەوە. ئەوکات پادشا و شاژن و شازادەکان وەک ئەم ترامپ و هیلاریە ببونە مەسخەرە و کەس لە ژیانی ڕۆژانەیدا فکر و ڕەوشتی ئەوانەی بە نوێنەری ئینسانیەتی ڕێنسانس نەدەزانی و پێی شەرم بوو ئەوانە چیتر بە نوێنەر و سەرەکی خۆی بزانێ.
ئەگەر سەرهەڵدانی ئەم دەزگای دەوڵەتە بە سەردەمی عەشیرەت و خاوەن کۆیلە و دەرەبەگ و ئیمپریالیزم پێویستیەک بوو کە دەزگای شەڕ و تاڵانی و هێشتنەوەی بەزۆری خەڵک بەبێ ئەم دەزگایە بەڕیوە نەدەچوو. ئێستا چۆن دەتوانێ تەبریر بکرێ؟
کاتێک بەشداری هەر کەسێک لە ئابوری و ژیانی کۆمەڵایەتیدا پێویستی بە نوێنەرایەتی نیە و ڕاستەوخۆ هەمو کاردەکەین و پێکەوە دەژین، بۆچی لە ژیانی سیاسیدا نوێنەرایەتی ناچاری و ئەبەدیە.
مرۆڤەکان چۆن کاردەکەن دەتوانن هەروا بەبێ نوێنەرایەتیش یاسای کارکردن و بەڕیوەبردنی کارەکە داڕێژن. هەردەزینەوەی کارێک بەناوی نوێنەر و سەرەک و پەرلەمانتار و دادوەر جگە لە سەپاندنی دەسەڵات بەناوی ئەم شتانەوە بەسەر خەڵکدا هیچی تر نیە. جگە لە هێشتنەوەی سیستەمی کۆیلایەتی هیچی تر نیە.
ئیمکاناتی مادی کۆمەڵگەی بەشەری ئەمڕۆ بەتەواوەتی ئامادەیە کە لە ماوەی چەند دەیەکی کەمدا دەزگای بیرۆکراتی و نوێنەرایەتی

ناڕاستەوخۆ هەڵوەشێتەوە و نەوەی نوێی ئێستا بتوانێ ئیدارەی سیاسی و ئابوری و کۆمەڵایەتی بە بێ سیستەمی دەوڵەت و پەرلەمان و سەرۆکایەتی بەڕێوەبەرێ. ئاشکرایە کە کەمایەتییەکی سەرمایەدارکە ئێستا کۆنترۆڵی بازاڕ و داهات و هێیەکانی بەرهەمهێنانی لەژێردەستدایە وەک خاوەن کەیلە و دەرەبەگەکانی پێشوو ئەمە وەک خەیاڵە کۆمۆنیستیە شکست خواردوەکان وەنادەکەن و لەڕێگەی میدیاوە ئەم پڕوپاگەندەیە بەرهەم دەهێننەوە تا خۆیان لەم قەیرانە دەربازبکەن. بەڵام کاتێ ترامپ و هیتلەر و ئەردۆغان و بارزانی دەبینین دەزانین کە ئەم سیستەمی نوێنەرایەتیە بورژوازیە ناتوانێ تا ئەبەد بە زورنای شەڕی سارد خەڵک فریوبدا.
ئەم دیموکراسیە بورژوازیە لەگەڵ شکستی سیستەمە سیاسیەکەیدا بەرەو ڕوە و ئەگەر ئامادەیی سیاسی و فکری لە خوارەوە لای خەڵکی کرێکار و ژێردەست هەبێ بە گۆڕینی سیستەمی نوێنەرایەتی و پەرلەمانی ئێستای بورژوازی ،ئەوا ئەمڕۆ لە هەمو کات زیاتر زەمینە ئامادەیە و ئەم ئازاد بونە لەم سیستەمە سیاسیەی نوێنەرایەتی بورژوازی بوێتە پێویستیەک بە ڕزگاربون لەدەست ناچاری هەڵبژاردن لە نێوان ترامپە توندڕەو و بایدنە میانڕەوەکاندا.
ئاسۆی بەردەم بزوتنەوەی ڕادیکال و شۆڕشگێڕانەی کرێکاران و توێژە کەم دەرامەتەکان لە ئەمریکا و دنیای ئەمڕۆدا ئەوەیە کە چۆن بزوتنەوەیەکی سیاسی جەماوەری و چ ئاندەیەکی سیاسی و ئابوری جیاواز لە سەرمایەداری خەریکین سازدەکەین، کە نەک هەر لە دەنگدانەکان و ململانەی سیاسی نیوان باڵەکانی بورژوازیدا فشاری خۆی دابنێ بەڵکو دژی هەموو حزب و چینی بورژوازی بتوانێ ڕیزێکی جیاواز و خەباتێکی سیاسی جیاواز نمایش دەکەین تا شکست بە هەموو نوێنەرانی بورژوازی و ترامپەکانیان بهێنین لە مەیدانی دەسەڵات و بەڕێوەبردنی کۆمەڵگەدا.

ئاسۆکمال. لندن. ٨ نۆڤەمبەری ٢٠٢٠

کام فۆڕمی نوێ وکام زمانی نوێی

بورهان بەرزنجی لە شیعردا؟! … سەدیق سەعید ڕواندزی

یەکێك لە خاسیەتە دیارەکانی تێکستی نەمر ئەوەیە،کە هەمیشە خوێنەردەتوانێت بگەڕێتەوە سەری و بەر مانای دیکەی جیاوازتر بکەوێت.ئەم جۆرە دەقانە، سنووری زەمەن وشوێن دەبڕن ولە یەك کاتدا هەم دەقێکی مێژوویین، هەم ئێستایین.ئەم خاسیەتە بە شێوەیەکی دیار لە ئەزموونی شیعری کلاسیکی کوردی دەبینرێت، کە وێرای تێپەڕبوونی چەند سەدەیەك بە سەر نووسینیان، کەچی هێشتا دەخوێنرێنەوە و بگرە هەندێکیان شڕۆڤەش نەکراون!.بێگومان هەر دەقێك نەیتوانی لەو چوارچێوە زەمەنی و مێژوویە دەرچێت کە دەقەکەی تیادا نووسراوە،ئەوا دەچێتە پەراوێزی مێژوو.بۆ ئەوەی دەقێکیش نەبێتە بەشێك لە مێژوو بەمانا ئەدەبییەکەی، ئەوا دەبێ وزە و هێزی ئەوەی تێدا بێت بەردەوام بخوێنرێتەوە. دەکرێ ئەی ڕەقیبی دڵدار نموونەیەکی دیار بێت لەو تێکستە نەمرانەی کە سنووری مێژوو دەبڕن. ئەی ڕەقیب کە دەیان ساڵە نووسراوە، لە ئێستادا نەك هەر دەخوێنرێتەوە، بگرە بۆتە مارشی نەتەوەیی ئێمە و بەشێکی دیار لە کۆنەستی میللی نەتەوەیی ئێمە.بێگومان، هەموو دەوقێك ناتوانێت شوناسی نەمریبوون وەربگرێت و نەچێتە پەراوێزی مێژوو.لە ئێستادا گوتاری بە شێکی زۆری شیعری ئەو سەردەمە نەك هەر نابنە جێگەی تێڕامان و خوێنەوەی خوێنەر، بەڵکو هەر لەگەڵ نووسینیشیاندا دەقی مردوون. واتە هەر ساتی یەکەمی خوێنەوەی دەقەکە، خوێنەر درك بەوە دەکات کە لە بەردەم تێکستێکدایە کە جگە لە یەکجار بینین و خوێنەوە، ناتوانێت کۆنتاکی لەگەڵ هەبێت. چ جای ئەوەی دوای چەند ساڵێك وجارێکی تر بگەڕێتەوە سەری.

بەشێك لە شیعری ئێستا، لەئاستی زمان و گوتاردا، هێندە سادە و ڕووت دەکرێتەوە، وەك ئەوەی لە بەردەم دەقێکی میللی بین نەك شیعر. کە یەکێکە لەو ژانرە جوانانەی چێژو جوانی بەخوێنەر دەبەخشێت.ئەو سادەبوونە هەر تەنها لە ئاستی فۆڕمدا نییە، بگرە لە ڕووی ناوەڕۆکیشەوەیە.زۆرجار ئەو سادەبوونەوەیە مانا ون دەکات و یان بەر مانایەك دەکەوین، کەخاڵی لە هەموو جۆرە جوانی و شیعرییەتێك. شیعر یەکێکە لەو دەقانەی لە یەك کاتدا جوانی و چێژ، پەیام و مانا بە خوێنەر دەدات. لە خوێنەوەی شیعردا،خوێنەر دەبێ بەر هەموو ئەو ڕەگەزانە بکەوێت. بەڵام لە شیعری بە شێکی زۆری نەوەی

ئێستادا،خوێنەر نەك هەر چێژ لە شیعرەكان نابینێت، بگرە وەك ئەوە وایە دەقەكەی هەر نەخوێنبێتەوە. چونكە لە یەكەمین خوێنەوەدا دەقەكە كۆتایی دێت. ئەمە وێرای ئەوەی بەر هیچ مانایەك، یاخود دژە ماناش دەكەوێت.
بەشێك لە شیعری ئێستا، ئەوەندەی تر دنیا ناشرین و وێرانتر دەكەن لە كاتێكدا ئەو جوانیانەی خوێنەر لە وێنە شیعرییەكان دەیبینێت، لە هیچ دەقێكی دیكەدا نایبینێت.چێژو جوانی، لە ڕووبەرێكی گەورەی شیعری ئێستادا ونە، هەر بۆیە زۆر بەدەگمەن ئەو دەقانە لە هزری خوێنەر دەمێننەوە، بگرە هەندێكیان لە كاتی خوێنەوەیان و لەیەكەم بەركەوتنی خوێنەردا، هەست بە مردووی دەقەكە دەكەین وهیچ مانایەك لای خوێنەر جێناهێڵێت. بێگومان ئەم جۆرەشیعرانە، وزەو هێزی مانەوەی مێژوویان نەك هەر نییە، بگرە خوێنەوە و نەخوێنەوەیان وەك یەكە. زۆرجار، وەك خوێنەرێك لە میانەی باسكردن لە شیعرو گوتاری شیعری ئێستا، بەرچەمك و دەربڕینێك دەكەوین كە لەلایەن، بە شێك لە شاعیرانەوە دەر ئەبڕێت و بانگەشەی بۆ دەكرێت، ئەویش داهێنانی زمانی تازە و فۆڕمی تازەی شیعرییە. كەچی كاتێ شیعرەكانییان دەخوێنینەوە،دەبینین هەمان زمان و هەمان فۆڕمی شیعرییە، كە نیو سەدە زیاترە، بینای هونەری دەقی شیعری كوردی پێكدێنێت.نوێبوونەوەی شیعری لە ڕووی فۆڕم زمان و ناوەڕۆكدا، پێویستی بە داهێنانێكە كە مەودایەك لە نێوان خۆی و شیعری پێشووتر جێبهێڵێت.

بە درێژای چەندین ساڵ، شیعری كوردی، لە فۆڕمی شیعری كلاسیكی دابوو،كەچی گۆرانی نوێكەرەوەو پێشەنگی شیعری نوێی كوردی، دوای چەند سەدەیەك لە نووسینی شیعر بە فۆڕمی كلاسیكەوە، فۆڕمێكی دیكە و ئەزموونێكی دیكەی شیعری داهێنا، كە بە شیعری ئازاد ناو دەبرێت. گۆران، كە سەرەتاو دەسپێكی بە جۆرە شیعرێكی نوێ دەست پێكرد، پێشتر هیچ بانگەشەیەكی نوێكرنەوە و داهێنانی شیعری نەكرد، تەنانەت گۆران بە بەراورد لە گەڵ شاعیرە هاوتەمەنەكانی ئەوكاتی، بە شاعیرێكی كەم ئەزموون و سادە دەناسراو شیعرەكانی نە دەبوونە جێی سەرنج.بەڵام دواجار گۆران وەك داهێنەرێك و نوێخوزاێك، لە مێژووی شیعری كوردی دەركەوت و توانی دابڕان لە نێوان خۆی و قۆناغەكانی شیعری پێشووتركە قۆناغی كلاسیكییە، بێنێتە ئاراوە. لەو ساتەوە تاكو ئێستا، گۆران بە نوێكەرەوەی شیعری كوردی لە ڕووی فۆڕم و ناوەڕۆك و جێهێشتنی ئەزموونی شیعری كلاسیك دەناسرێت. بێگومان لە دوو توێی ئەزموونی شیعری كوردیدا، لەدوای گۆرانەوە ئەزموونی جیاواز دەبینین، بەڵام نوێكەرەوەی شیعری بەو ئاستەی

گۆڕانکاریی لە بینای هونەری دەقی شیعریی بهێنابێتە ئاراوە، بە بڕوای من وەك خوێنەرێك كە ساڵانێکی زۆرە شیعر دەخوێنمەوە، بوونی نییە. هەرچەندە لە سەرەتای هەفتاکان، گرووپی ڕوانگە و شاعیرانی کفری، هەوڵی نوێکردنەوەیەکی شیعری و ئەزموونێکی جیاواز دەدەن، بەڵام دواجار ئەزموونی ئەوانیش، دەبێتە بە شێك لە گوتاری شیعری ئەو قۆناغە، کە قۆناغێکی سیاسی و شۆڕشگێڕییە و شیعر دەبێتە چەکێکی دیکەی خەبات و تێکۆشان. بۆیە کاتێ دیمانەکەی(بورهان بەرزنجی)م لە ژمارە(169و172)ی گۆڤاری خازر خوێندەوە، کە باس لەوە دەکات، فۆڕمێکی نوێ و زمانێکی نوێی هێناوەتە نێو ئەزموونی شیعری کوردی، وەك خوێنەرێکی شیعر بە پێویستمزانی هەڵوەستەیەك لە ئاست ئەو بۆچوونە بکەم و دەریبخەین، کە کامەیە ئەو فۆڕم و زمانە نوێیەی ئەم شاعیرە بانگەشەی بۆ دەکات؟ لە کوێدا زمانێکی جیاوازە و لە کوێدا جیاواز دەکەوێتەوە لەگەڵ ئەزموونی شیعری شاعیرانی ئێمە بەگشتی؟. ئایا جیاواز کەوتنەوە، تەنها بە دروشمە، یان بە ئەزموون و دنیابینی جیاواز؟.

ئایا بەرپاکردنی شۆڕشی عیشق وەك ئەوەی ئەم شاعیرە دەیڵێت، مانای نوێکردنەوەی شیعرە لە ڕووی فۆڕم و ناوەڕۆکەوە؟. ئەم دوو چەمکە چ پەیوەندییان بە یەکترییەوە هەیە؟. بێگومان هەموو نوێکردنەوەیەك، بە مانای تێکشکاندنی کۆنەکان و بیناکردنێکی جیاواز لە فۆڕم وناوەڕۆکدا. نوێکردنەوە، بەرهەمی بیر کردنەوە و ڕوانین و داهێنانێکی تازەیە، کە دابڕانێك لە نێوان خۆی و پێشووتر دێنێتە ئاراوە. نوێکردنەوەی شیعریی، کارکردنە لە سەر هەموو ئەو ڕەگەزە هونەرییانەی بینای شیعر پێکدەهێنن. ئەگەر زمان و دنیابینی شاعیرێك، درێژ کراوەی زمان و دنیابینی شاعیرانی پێش خۆی بوو، نازانم نوێکردنەوەی شیعریی لە کوێدایە؟.لە دوای گۆرانی شاعیرەوە، ئەزموونی جیاوازی شیعری دەبینرێت، بەڵام زۆر بە دەگمەن، زمان و فۆڕمی نوێی شیعری دێنە ئاراوە. تاکو ئێستا، هیچ شاعیرێکی کورد، بە شاعیرە داهێنەرو دیارەکانی نێو ئەزموونی شیعری کوردیش لە دوای گۆرانەوە، بوێری ئەوەیان نەبووەوە ئەو مافەیان بە خۆیان نەداوە، کە بڵێن داهێنەری فۆڕمی نوێ و زمانی نوێین لە ئەزموونی شیعری کوردیدا. ئیدی نازانم بورهان بەرزنجی ئەو بوێرییە و ڕاشکاوییە بۆ بنەما و بۆ ئەرگۆمێنتانەی لە کوێوە هێنا، تا بڵێت داهێنەری فۆڕمێکی نوێ و زمانێکی شیعری نوێیە؟!. داهێنانی فۆڕم و زمان لە شیعردا، قسە و دروشم نییە دەریببڕین و بەرزی بکەینەوە، بەڵکو ئەزموون و دەق و هێنانە ئارای چەندین خاسیەتی هونەری شیعرین، کە پێشتر بوونییان نەبێت.

ئەزموونی (سەباح ڕەنجدەر) لە ڕووی زمان و فۆڕم و ناوەڕۆك و گوتاری شیعریشەوە، ئەزموونێكی نوێ و جیاوازە، لە ئەزموونی شیعری شاعیرانی تر، تەنانەت زمانی شیعریشی زمانێكی تایبەتە. ئەم شاعیرە نوێ وجیاوازنووسە، تا ئێستا وێڕای ئەو هەموو جیاوازكەوتنەوەیە و نووسینی شیعر بە فۆڕم و ناوەڕۆكی جودا، نەمبیستووە خۆی بە داهێنەری فۆڕمی نوێ و زمانی نوێ لە شیعری كوردی بزانێت. داهێنەرەكان، بە بێ دەنگی دەنووسن و داهێنان دەكەن. ئەگەر داهێنان بە قسەو دروشم بێت، هەمووان دەبنە داهێنەر. بۆیە داهێنان، بەرهەمی ئەزموونێكی دوورو درێژی خوێندنەوە و جیاوازكەوتنەوەیەكی گەورەی دنیابینی و گوتارو ئەزموونی شیعرییە. بۆیە نازانم چۆن و لە كوێ داهێنەری فۆڕمی شیعری تازەیە لە ئەزموونی شیعری كوردیدا. لە كاتێكدا ئەزموونە جیاوازەكان،لە نێو ئەزموونی دووبارە و باودا، وەك داهێنانێكی نوێ و نوێكەرەوەیەكی شیعری دەبینرێن و دەناسرێنەوە. ئەمە لەلایەك، لەلایەكی دیكەوە بورهان بەرزنجی كە لافی ئەوە لێ دەدات فۆڕمی نوێ و زمانی نوێی لە شیعری كوردی داهێناوە، بە یەك دە ق و بە یەك كۆپڵە شیعریش، لە گێڕانەوەكەدا، نموونەی ئەو نوێكارییەی خۆی نەهێناوەتەوە تاكو هیچ نەبێت منی خوێنەر، لە پەراوێزی بەراوردكردنی ئەزموونی ئەو بە ئەزموونی شاعیرانی دیكە، ئەو جیاوازییە و داهێنانەی ئەو بە تێگەیشتنی خۆی دەیڵێت بیزانین. جیاواز كەوتنەوە، دەبێ لە سەر ئاستی دنیابینی و زمان و فۆڕم و ناوەڕۆك و گوتاری شیعرییەوە هەڵبسەنگیندرێت و شیكاری بكرێت.

بەرزنجی، لە درێژەی هەردوو بەشی چاوپێكەوتنەكەیدا، بەیەك وشە و دەربڕینیش، ئاماژە بەو فۆڕمە نوێیە نادات و بە پێچەوانەوە وەڵامەكانی دوورو نزیك پەیوەندییان بەو پرسیارەوە نییە كە كامەیە فۆڕمی نوێی شیعر، كە ئەو بانگەشەی بۆ دەكات؟. بەڵكو وەڵامەكانی لە چوارچێوەی هێندێك باس و بابەتی دووبارە و سواو دەخولێنەوە. كە پێشتر هەمووان گوێبیستی ئەم جۆرە وەڵام و گوزارشتكردنانە بووینە. باسكردن لە عشق و خۆشەویستی و دنیای ڕۆمانسی، باسێكە كەم شاعیری كورد هەیە بە نەوەی ئێستاشەوە، باسیان نەكردبێت.بۆیە ئەم چەمكانە، نە مانای فۆڕمی نوێ و نە مانای زمانی نوێش دەگەیەنن. بەشێكی زۆر لە نووسەرانی ئێمە، چونكە سەرپێی و ڕاگوزەر لە نوێگەریەتی و نوێكردنەوەی شیعر گەیشتوون، ئیدی بە داخەوە هەر بەو تێگەیشتنە سەرەتاییەی خۆشیانەوە، بانگەشەی ئەوە دەكەن كە فۆڕمی نوێ و زمانی نوێیان هێناوەتە نێو ئەزموونی شیعری كوردی، بە بێ ئەوی بوێریی و توانای سەلماندنی ئەو بۆچوونانەی خۆیان هەبێت.
نوێكردنەوەی شیعر، بە ئەزموونی شیعری جیاوازو زمان و فۆڕمی

جیاوازە، نەك بە دروشم و قسەی نێو چاوپێکەوتنەکان. دەبووایە بورهان بەرزنجی، کە ئەو بانگەشەیە دەکات، نموونەیەکیش لە شیعرەکانی خۆی بێنێتەوە، تاکو خوێنەران بەراوردی ئەزموونی شیعری شاعیرانی دیکەی پێ بکەن و لە پەراوێزیشەوە، ئەو فۆرمە نوێیە ببینن، تاکو بزانن لە کوێدا نوێیە و لە کوێدا جیاواز کەوتۆتەوە لە گەڵ شاعیرانی تر. هیوادارم نووسەرانی ئێمە، وردتر و بەرپرسیاریانەتر،گوزارشت لە چەمك و دەربڕینەکان بکەن و هەروەها وەڵامەکانییان لۆژیکی و بڕواهێنەر بێت، کاتێ دیمانەیەکی ڕۆژنامەنووسی ئەنجام دەدەن.

سەدیق سەعید ڕواندزی

• ئەم بابەتە لە ژمارە(175)ی گۆڤاری خازر تشرینی یەکەمی 2020 بڵاو کراوەتەوە…

ئەرکی ورووژاندنی ئەفراندنی هونەری کاریکاتێر … هەندرێن خۆشناو

ئەم ئەرکە لەوەدا کورت دەبێتەوە، کە نیگارە کاریکاتێرییەکان بە شێوەیەکی گشتی پێکدێن لە چەندین نیگار، کە بابەتێك لەچەندین گۆشەنیگاوە چارەسەردەکەن ، لەنێو ئەم نیگارانەشدا نیگارێك یان زیاتر دەستپێشخەربوون لە ورووژاندنی ئەم بابەتە، مەسەلەکەش تەنیا لەسەر بابەتەکە ناوەستێت، بەڵکو ئەو نیگارە کاریکاتێرییە زۆرانە لەسەر چەندین شتی تر یەکانگیرن، بۆ نمونە شێوازی نیگارکێشان و ئەو ئامرازانەی بەکاردێن لە نیگارکێشاندا و کەسایەتیەکان و ئاماژە و سیمبولە بەکارهاتووەکان لە کاریکاتێرەکاندا و چەندین شتی هاوشێوەی تریش، کە کۆمەڵێك نیگاری کاریکاتێریی کۆدەکەنەوە، بۆ نمونە بەکارهێنانی(حەنزەڵە)ی پاڵەوان وەکو سیمبولێك لەلایەن (ناجی ئەلعلی) کاریکاتێریستەوە، وایکرد زۆرێك لە هونەرمەندانی کاریکاتێریست بەدوای کەسایەتیەکی هاوشێوە بگەڕێن، بۆ بەکارهێنانیان وەکو سیمبولێك لە کارەکانیاندا، کاریکاتێرەکەی

پاشا (لویس فیلیپ)ی هونەرمەند (هێنری دۆمیێ) کە لەسەر شێوەی هەرمێ کێشابووی، هانی زۆرێك لە هونەرمەندانی دا کە هەمان بیرۆکە لەخۆبگرن، و ئەو کاریکاتێرانەی کە وێنای پاشایان دەکرد
لەسەر شێوەی هەرمێ رۆژ بەرۆژ لە زیادبووندابوون، تا ئەو ڕادەیەی کە بووە هۆی ڕق و تووڕەبوونی پاشا، هەروەها بەخشینی ئێسکە کەللەی ئاژەڵێکی دیارکراو بۆ مرۆڤێك، کە لە دەستپێشخەری هێنری دۆمیێ بوو، کە کەللەی سەری هەندێك لە ناودارەکانی کردە ئێسکە کەللەی مەیمون، ئەم نمونانەش ئاشکران لە مێژوودا، چونکە یان خاوەنی جێکاری دیارن وەکو حاڵەتی (هەرمێ)یەکە، یان لە قۆناغە سەرەتاکانی پێشکەوتنی کاریکاتێرن، وەکو حاڵەتی ئێسکە کەللەی مەیمونەکە، یان چەند هۆیەکی تر، ئەو بابەتانەش کە ناتوانرێت خاوەنە دەستپێشخەرەکانیان دیاریبکرێن نایەنەژماردن.
تەنانەت ئەگەر بابەتێك بە شێوەیەکی زۆر بەکاربێت، ئەوا هونەرمەندی کاریکاتێریست کاتی دیتنی بابەتی کاریکاتێرێك، ئەوا بە شێوەیەکی خۆڕسکانە بەدوای ئەگەرەکانی تری بابەتەکەدا دەگەڕێت، زۆرجاریش لە هەمان بابەت بە بابەتێکی دیکە دەردەچێت، هەتا کاتێك کاریکاتێریست بەرهەمێکی خۆی دەبینێت، بابەتەکە پێشدەخات و هەڵگێڕ و وەرگێڕی دەکات، و هەوڵ دەدات تیشك بخاتە سەر هەموو گۆشەکانی بابەتەکە، بۆیە کاتێك کە کاریکاتێرێك دەکێشێت، نیازی ئەوەی نیە کە کاریکاتێرێکی دیکە لەسەر هەمان بابەت بکێشێت، دەبینیت بۆ ئەوەی هەستی پێبکات چەندین هێڵ دەخاتە سەر کاغەزەکە، ئەنجام چەندین کاریکاتێر دێنە بەرهەم، کە زۆرجار کاریکاتێری یەکەمیان باشترینیان نیە.
بە مانایەکی تر ئەرکی ورووژاندنی ئەفراندن، دەتوانرێت بە ئەرکی سروشکاریی ناوبنرێت، کاتێك کە کاریکاتێرێك سروش بە کاریکاتێریست دەبەخشێت بۆ بەرهەمهێنانی کاریکاتێرێکی دیکە، ئەو کاریکاتێرە نوێیەش سروش دەبەخشێت بۆ کاریکاتێرێکی دیکە و هتد. لەگەڵ ئەوەی کە ئەمە شتێکی باوە، و لەسەر زۆربەی کاریکاتێرەکان جێبەجێ دەبێت، بەڵام ئەمەش ئەوە ناگەیەنێت کە هەموو کاریکاتێرێك کرداری سروش بەخشین دەکات، یان هەموو کاریکاتێرەکان لە کاریکاتێری ترەوە وەرگیراون.

پێویستە ناوبانگی هەرێم بپارێزین ...ڕەسوڵ بێسکێنی

ناوبانگ پەیداکردن هەستێکی چێژبەخشە، لەسەر ئاستی تاکەکەس و حزب و هەرێم و تەنانەت لەسەر ئاستی دەوڵەتیش بایەخێکی تایبەتی هەیە، درەوشانەوەی ناوبانگ لەلایەن کەسانی دەوروبەر و لایەنە پەیوەندیدارەکان دۆخێکی گرنگ و پڕ بایەخ و هەستێکی چێژ بەخشە و هەموو کەس ناتوانێ پێی بگات، دیارە ناوبانگی خراپ کەس حەسوودی پێ نابا و ئاواتی بۆ ناخوازێت، لە وڵاتە پێشکەوتووەکانی دنیادا بۆ دەستهێنانی ناوبانگ، بە هیچ شێوەیەك ئاسان نیە، کەسانی نائاسایی و، بەتوانا و بە بەهرە، ئەگەریان پێنادرێت لە ڕێگەی میدیاوە دەربکەون و بە ناوبانگ بکرێن. هاوکات کەسایەتییەك تەواو لێهاتوو نەبێت لە بوارەکەی خۆیدا، قبووڵکردنی ئەستەمە.
گەیشتن بە ناوبانگ یەکێکە لەو هەنگاوانەی کەم کەس هەیە ئارەزووی نەکات و هەوڵی بۆ نەدابێت، بەڵام پەیداکردنی ناوبانگ هەوڵ و ماندووبوونی دەوێت، بۆ گەشتن بە هیوا و ئاواتەکان دەبێ ئەم خاڵانە لەبەرچاوبگیرێن:

1- هەوڵدان و بەردەوامی لەسەر ئەنجامدانی ئەو کارەی مەبەستتە وادەکات زووتر بگەیت بەهیواکانت.
2- تێگەیشتن لە مەرامەکانی کەسانی دەوروبەر وا دەکات بە ئەوەی بگەیت بە ئامانجەکەت تێبگەیت، کە پێویستە یارمەتی کێ بدەیت و سوود لەیارمەتی کێ وەربگریت و لەکێ دووربکەویتەوە.
3- پێویستە بەوردی مامەڵە لەگەڵ بارودۆخەکاندا بکرێت و بزانرێت لەکوێدا بڵێیت بەڵێ و لەکوێدا بڵێیت نەخێر، بۆ ئەوەی لەلایەنی بەرامبەر قۆرخ نەکرێیت و دەنگی خۆتت هەبێت.
4- قبوڵی ڕەخنە لەخۆگرتن بکەیت، کاتێك هەڵەیە دەکەیت سزا وەربگریت و ئەگەر هەڵەیەك بەرامبەرت کرا، پێویست بوو سزای کەسی بەرامبەر بدەیت .
5- ئاگاداری و خۆگونجاندن بەپێی ئەو بارودۆخەی کە تێیدایت، لەگەڵ لایەنی بەرامبەر تا بەهۆی هەڵوێست و بیرکردنەوەکانت لێت بێزارنەبێت، هیچ کات سنور مەبەزێنە بۆ ئەوەی بتوانیت ئەوەی مەبەستە پێی بگەیت، ڕێگەش مەدە لایەنی بەرامبەر لەکاتی ڕەفتارکردنی سنوری تۆ ببەزێنێت.

هەموو ئەو خاڵانەی لەسەرەوە باسکران بۆ پەیداکردن یا لەدەستدانی

ناوبانگ، وەك بۆ تاكەكەس پێویستن، بەهەمان شێوە بۆ هەرێم و دەوڵەتیش پێویستن، لەم ڕوانگەیەوە دەمەوێت بارودۆخی هەرێمی كوردستان لەبەرچاوبگرین، بۆ پەیداكردن و پاراستنی ناوبانگی هەرێمی كوردستان.

بێگومان بەدرێژایی مێژوو سەرەڕای ململانێ و كێشە ناوخۆییەكانی كورد، هەمیشە زیانی زۆری بەركەوتووە و كێشە و ململانێكانی ناوخۆی بۆتە هۆی ئەوەی لەڕووی سیاسییەوە دوژمنەكانی بەسەریدا زاڵ و سەركەوتوبن، سەرەڕای ئەوەش وەك نەتەوەیەكی ئازا و قارەمان و میواندۆست ناسراوە، بەڵام دوژمنەكانی هەمیشە هەوڵیان داوە كورد وەك نەتەوەیەكی دڕندە و تاڵانچی و دواكەوتوو دوور لەشارستانیەت پیشان بدەن، بۆ ئەوەی ناوبانگی كورد لەكەدار بكەن، درێغیان نەكردووە لە چەوسانەوە و زوڵم و زۆرداری و سەركوتكردن و ڕاگواستن و كۆمەڵكوژی كورد و نەیانهێشتووە هەرگیز بەمافی ڕەوای خۆی بگات، لەپەنا ئەوەشدا پارە و بەرتیل و دەم چەوركردن، خراوەتە بەردەم كەسە لاواز و بێ ئیرادەكان، تا هەم بیانخەنە سنووری خیانەت بەرامبەر بە نەتەوەكەیان و هەم بڵێن ئەوەیە ماهیەتی كورد، زوڵم چەوسانەوەی كورد لەم بەشەی كوردستان لەسەر دەستی ڕژێمی بەعسی عیراق گەیشتە لوتكە لە كیمیاباران و ئەنفال و كۆمەڵكوژی و وێرانكردنی كوردستان، كە دواتر ئەنجامەكەی بە كڕەوێكی گەورە گەیشت، هەموو ئەمانە و كڕەوی دوای ڕاپەڕینی كۆمەڵانی خەڵكی كوردستان سەرنجی دنیای بەلای خۆیدا ڕاكێشا، بەهۆی دیمەنە هەست تەزێنەكانی كڕەوەكە زوڵم و چەوسانەوەی سەرنەتەوەی كورد لە دنیا دەنگی دایەوە و ناوبانگی بەدبەختی كورد و دڕندەیی دوژمنەكانی گەیشتە گوێی لایەنە بڕیاربەدەستەكانی دنیا، ڕێكخراوی نەتەوەیەكگرتووەكان و كۆمەڵگای مەدەنی هاتنە دەنگ و بە تەنگەوە هاتنی كورد سەرەتا هاوكاری و پێویستیە مرۆییەكان و هۆكاری ژیانیان بەكەموكوڕیش بێت گەیاندە ئاوارە كوردەكان، دواتریش ڕێكخراوی نەتەوەیەكگرتووەكان بڕیاری نەوت بەخۆراك بەسەر عیراق سەپێنرا بۆئەوەی فریای بەشێك لەنەهامەتیەكانی كورد بكەون، بەمەش باشووری كوردستان كەوتە بارودۆخێكی تایبەتیەوە و چیدی كورد وەك جاران بەتەنیا لە گۆڕەپانەكە نەبوو، هەر بەوەش نەوەستان بۆ بەرگرتن لە شاڵاوی بەعس بڕیار درا ڕێگا بگیرێت لەئاسمان و زەوی هێرش و پەلامارەكانی بەعس بۆ سەركورد و وێرانكردنی كوردستان، كورد بەمە لەناوەندە جیهانیەكان ناوبانگێكی باشی پەیدا كرد و هەناسەیەكی ئاسوودەیی دا و خۆی ئامادەكرد بۆ داهاتوو.

دوای پێكهێنانی پەرلەمان و حكومەتی هەرێمی كوردستان، ناوبنگێكی باش بۆ كورد پەیدابوو، كوردستان بووە جێگای سەرنجی ناوەندەكانی

جیهان و لە هەموو بوارەکانەوە ڕووی لە گەشە و ئاوەدان کردنەوە کرد، دوای لەناوبردنی ڕژێمی سەدامیش لەلایەن ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی پشتیوانی کرا، ئیتر ڕێکخراوە مرۆڤدۆستەکان و پەیامنێر و ڕۆژنامەنووسان لە وڵاتانی جیهان ڕوویان کردە هەرێم و ڕۆژانە هەواڵ و دەنگوباسەکانی کوردستانیان دەگەیاندە وڵاتەکانیان، ئەمەش لایەنێکی گرنگ بوو بۆ ئاگاداری جیهان لە دەنگوباسی کوردستان، لەم ڕووەوە کوردستان ناوبانگی ڕۆژبەڕۆژ لە هەڵکشاندابوو، زۆرجار لە تەلەفزیۆنی وڵاتانی ترەوە باسی گەشەی ئابووری و سیاسی و پەروەردەیی کورد بڵاو دەکرایەوە.

کوردستان بووە جێگای چاوتێبڕینی کۆمەڵگای نێودەوڵەتی و وەك پێشبرکێیەك وا بوو لە هاتنی وەفد و لیژنەی وڵاتان، لەیاد کردنەوەی شەهیدەکانمان لەسەر گڵکۆی شەهیدان و لەسەر مۆنۆمێنتی گەورەترین قوربانی نەتەوەکەمان لەهەڵەبجە و گۆڕە بەکۆمەڵەکان سەدان دیپلۆماتکاری وڵاتان و نوێنەر و وەزیر و کاربەدەستانیان لەگەڵ ئێمە ئامادەبوون، بۆ دەربڕینی نیگەرانی و ماتەمینی و هاوخەمی خۆیان، عمرو موسا سەرۆکی کۆمکاری وڵاتانی عەرەبی و تەنانەت کۆڵن پاوڵ وەزیری دەرەوەی مریکا، گەورەترین وڵاتی بڕیاربەدەستی دنیا، لەیادکردنەوەی شەهیدەکانمان لەتەك ئێمەدا ئامادەبوون و وتاریان خوێندەوە و هاوخەمی خۆیان دەبڕی.

ئەگەرچی کورد خۆی نەیتوانی وەك پێویست مامەڵە لەگەڵ ئەم بارودۆخ و سەردەمە زێڕینەی خۆیدا بکات، لەبەر ناهوشیاری و نەزانی خۆی تووشی کارەساتی شەڕی ناوخۆیان کرد و کاریگەریە خراپەکانی تائێستاش درێژەی هەیە، ئەمەش بووە هۆی زڕاندنی ناوبانگی کورد لەدەرەوە.

شەڕی ناوخۆ کارەساتێك بوو وەك مۆرانە چووە گیانی ناوبانگی کوردەوە، بووە هۆکاری چەندین ڕووداوی نەخوازراو و هێنانی سەرسەخترین دوژمنی کورد بۆ سەر پایتەختی هەرێمی کوردستان و داگیرکردنی پەرلەمانەکەی، شەڕی ناوخۆ بووە هۆی تاوانبارکردنی یەکتر و لەو ڕوانگەیەشەوە، سەری کێشا بۆ ئازاردان و بیانوگرتن بە خەڵك و لایەنگرانی یەکتر و پێشێلکردنی مافی مرۆڤ و نەپاراستنی ئازادی تاکەکەس و مافی ڕۆژنامەنوسان و دەربەدەری خەڵك و پێشێلکردنی مافی ژن و منداڵ و پیرو پەککەوتەکان، لەلایەکی تر ڕێگا تەخت بوو بۆ ئەو هەلپەرستانەی دەمێك بوو خۆیان مەڵاس دابوو، بۆ دزی و تاڵانی و بەهەدەردانی سەروەت و سامانی ئەم وڵاتە، هەموو ئەمانە بەبەرچاوی وڵاتانەوە دەکرا، ڕێکخراوەکانی مافی مرۆڤ و هاوشێوەکانی نیگەرانی خۆیان لەبارودۆخەکە دەربڕی، کاتێك چەندین جار ڕێکخراوی (میدڵ ئێست وۆچ) ڕەخنەی لە هەرێمی کوردستان دەگرت

لەسەرپێشێل کردنی مافی مرۆڤ و زیندانی کردنی ڕۆژنامەنووس و خەڵکانی تر، کاربەدەستانی هەرێم لەجیاتی چارەسەری ئەو کێشانە بەوەڵامێکی لاواز و باوەڕنەهێنەر حاشایان دەکرد، گوایە شتی وا ڕووی نەداوە و لەم هەرێمە مافی مرۆڤ پارێزراوە، لەکاتێکدا ڕێکخراوەکانی نەتەوەیەکگرتووەکان و ڕێکخراوی مافی مرۆڤی جیهانی و ڕێکخراوی (میدڵ ئێست وۆچ) بە واقیعی خۆیان لەناو ڕووداوەکاندا بوون و ئەو پاساوانەی کاربەدەستان لە بێ متمانەیی زیاتر هیچی تری بەرهەم نەدەهێنا، ئەمە ناوبانگی کوردی ئەوەندەی تر خراپ کرد، بەڵام وڵاتان و ڕێکخراوە مرۆڤدۆستەکان و کۆمەڵگای نێودەوڵەتی وازیان لەکورد نەهێنا و پشتیان لە کورد نەکرد، دوای چەندان هەولی بەردەوام کۆتایی بەشەڕی ناوخۆی کورد هێنرا، بۆئەوەی کۆتایی بەم دۆخە بێزراوە بهێنرێ.

لەلایەکی تر ڕاستە بەهۆی ناوی قارەمانێتی پێشمەرگە و ڕووبەڕوو بوونەوەی لەگەڵ داعش و تێکشکانی ئەو ڕێکخراوە تیرۆریستە و باوەش کردنەوەی هەرێم بۆ سەدان هەزار لەو ئاوارانەی بەدەستی داعش ئاوارە بوون، بەبێ جیاوازی و لەبەرچاوگرتنی دین و مەزهەب و ڕەگەز و نەتەوە سەرپەرشتی کردن ئەمەش پشتگیری بۆ هەرێم زیادی کرد، لە ڕووی تۆماری مافی مرۆڤ و مافی تاکەکەسی و پاراستنی سەربەستیی و ئازادی ڕادەربڕین و مافی ئافرەت و ڕۆژنامەنووسان و هەموو ئەو بنەمایانەی کۆمەڵگای سڤیل لەسەریان دادەمەزرێت، ئەمەجگەلە بژێوی ژیانی هاوڵاتیان و سەلامەتیان، لەم ڕووەوە ناوبانگی هەرێم دەبێ لەبەرچاو بگیرێ، کە ڕێکخراوە نێودەوڵەتیەکانی وەکو ئەمنیستی ئەنتەرناشناڵ و ڕێکخراوی مافی مرۆڤ هەمیشە پاڵپشتی میللەتەکەمان بوون لە خەبات دژی ڕژێمی بەعس و پاش ڕووخاندنیشی.

لەگەڵ ئەوەشدا تائێستا داهاتوویەکی گەش و پڕشنگدار چاوەڕێی ئەم هەرێمەیە، لەبەرئەوە پێویستە هەوڵی پاراستنی مافی مرۆڤ بدرێ و شەری ناوخۆ بۆ هەمیشە حەرام بکرێ و ئاشتی و تەبایی و هاوهەڵوێستی لایەنە کوردیەکان داکۆکی لێ بکرێ، بۆ ئەمەش لەلایەن کاربەدەستانی پەیوەندیداری حکومەت و حزبی هەوڵی چارەسەری ئەم بارودۆخە بدەن، بۆ ئەوەی بتوانن سەرنجی نەتەوەیەکگرتووەکان و لایەنە بڕیار بەدەستەکانی دنیا بەلای خۆماندا ڕابکێشین تازیاتر کێشەی گەلەکەمان بەهێزتر بێت لەسەرئاستی جیهانی و پشتگیری لێ بکرێت و بتوانین ناوبانی هەرێم لەسەر ئاستی ڕێکخراوە نێودەوڵەتیەکان و جیهان بپارێزین، کە ئەوە ئەرکی هەرە لەپێشینەی کاربەدەستانی ئەم هەرێمەیە، مۆدێلێکی حوکمڕانی باش پێشکەش بکەن بۆ ئەوەی بەهۆی ناوبانگی بەرزی هەرێمەکەمان بتوانین مەترسیەکانی دوور بخەینەوە و داهاتووی ئەم وڵاتە مسۆگەر بکەین.

جۆبایدن لە دۆناڵد ترامپی بردەوە .. رێزا شوان

لە دوای کێبڕکێیەکی سەرسەختی دیموکراتییانە بۆ هەڵبژاردنی سەرۆکی تازەی ئەمریکا بۆ ماوەی چوار ساڵی داهاتوو. کاندیدی دیموکراتییەکان جۆبایدن، توانی زۆربەی کورسییەکان بەدەستبهێنێت (290) کورسی بەدەستهێنا، بەرانبەر بە (214) کورسی کە دۆناڵد ترامپی سەرۆک کۆمار و کاندیدی کۆمارییەکان بەدەستهێنا.

جۆبایدنی تەمەن (77) ساڵان. بە ورەیەکی بەرز و بە متمانەیەکی زۆرەوە، گەورەترین سەرکەوتنێکی بەدەستهێنا و بوو بە سەرۆکی (46)ـەمین، لە مێژووی ئەمریکادا.

بۆ یەکەمین جاریش لە مێژووی ئەمریکادا، ئافرەتێک بە ناوی (کامالا هاریس) کە بە رەسەن ئەمریکیش نییە، دەبێتە جێگری سەرۆکی ئەمریکا.. ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت کە دیموکراتییەت لە ئەمریکادا بەرجەستە بووە، جیاوازی لە رەگەز و رەسەندا ناکەن. ئەمڕۆ ترامپ لە داخا کۆشکی سپی بەجێهێشت و رووی لە یانەی گۆڵف کرد.

جۆبایدن وتی:"شەرفمەندییە کە ئەمریکییەکان بە سەرۆکی وڵات منیان هەڵبژارد"

جۆبایدن جەختی لەسەر ئەوەش کردەوە و وتی:"دەبم بە سەرۆکی هەموو ئەمریکییەکان" وتیشی:"ئەو کارەی کە چاوەڕوانی دەکا ئاسان نییە"

جۆبایدن، بۆ ماوەی هەشت ساڵ، جێگری (باراک ئۆباما) ی سەرۆک کوماری پێشووی ئەمریکا بوو.

بە شێوەیەکی گشتی جۆبایدن لایەنگری کێشەی کورد بوو. خاوەنی پرۆژەی دابەشکردنی عێراق بوو بە سێ هەریمی سەربەخۆ.

جۆبایدن خۆشیشی بە سەروسەکوتی ئەردۆگانی دیکتاتۆری رەگەزپەرست دا نایەت.

ترامپ سەرۆکێکی هەرزەگەی زۆربڵەی کەم لەبار و کەمکار بوو، لە سیاسەت دا فشەڵە و نابەڵەد بوو. سیاسەتی ئەمریکای لە رۆژهەڵاتی ناوەراست دا، تووش شکستی هێنا.

دۆناڵد ترامپ لەگەڵ کوردا هەڵوێستی باش نەبوو. گەلێ قسەی

ناشیرینی لە دژی کورد کرد. هەر ئەویش گڵۆپی سەوزی بە سوپای دڕندە و خوێنڕێژی تورکیای رەگەزپەرست هەڵکرد، کە بەشێک لە رۆژئاوای کوردستان داگیربکات و کۆمەڵکوژی لە کورد بکەن. بۆیە دەڵێم سەد بەرد لە دوای.
ترامپ لە یەکەمین رۆژی هەڵبژاردندا وتی ئاهەنگێکی گەورە بە بۆنەیسەرکەوتنمانەوە دەگێڕین. بەڵام با ئەو ئاهەنگە گەورەیە بە بۆنەی شکستهێنانییەوە بگێڕێت. پێشتریش وتی گەر جۆبایدن بیباتەوە من ئەمریکا بەجێدەهێڵم. زۆر قسەی هەلەق و بەلەقی تریشی کرد.
پێویستە دەسەڵاتداران باش ئەوە بزانن، کە دەسەڵات و کورسی تا سەر بۆ کەس نییە.. بەڵام کار و کردەوەی باش تا سەرە.
٧/ نۆڤەمبەر/٢٠٢٠

بۆچی بەسەرۆکی ئەمریکا دەڵێن سەرۆکی جیهان؟ … محمد باپیر

سەرۆکی ئەمریکا زۆرجار پێ ئەڵێن مدیری ئەزەمات،چونکە زۆر جار چارەسەری ئەزەماتی جیهان دەکات،زۆربەی کێشەکان لەجیهان هەتا ئەمریکا نێتە ناوە چارەسەر نابێت
واتە چارەسەری کێشەکان بەخەیاڵ و پلاو نابێت وەک ئەوەی تڕامپ دەیکرد چونکە دەبێت کارەکان ڕیالیزمی بن.
چونکە ئەمریکا لەمێژودا بەژداری هەرکێشەو ئاریشەیەکی کردبێت ،ئەوا ڕایگرتیەو کاریگەری خۆی هەبوەو زۆربەی جاریش یەکلای کردۆتەوە،
ترامپ لەء4 ساڵی ڕاردوو وای دەزانی سەرۆکی کۆمپانیە نەک سەرۆکی ئەمریکا ،چونکە هەوەس و کەوتەکانە ئەوەندە گەمژانی بوو ئەوا شوانێکیش لە گوندی ئەوشتانە ناکات.!!

بەڵای خەم 20 سەفەت هەبونوای لە ترامپ کرد توشی ئەوشکستە مێژوویە بێت وەک:

1=سەرشێتانە معاملە کردنی ڕێزانە

2=پرس نەکردن بە ڕاوێژکاران و گوێ نەکردن بۆیان
3==درۆکردنی ڕۆژانە
4=غروری و دیکتاتۆری زور بەکەساتی ترامپ دیاربوو
5=ئەتەکێتی سەرۆکاتی نازانی لەکاتی گۆبونەوەکان
6=تێکدانی سەروەری ئەمریکا لە شرق الاوسط
7=تێکدانی پەیوەندی لەگەل پەوروپا
8=لەدەستدانی لایەنکرەکانی ئەمریکا لە جیهان وەک افغان و کورد و عربی
9=زیندو کردنەوەی تعسبی ڕه ش و سپی
10=هەلسو کەوتی زور دکتاتۆرانی بوو
11=کەمی شارەزای لەسیات و بیرکردنەوە تەنها لەپارەوکۆمپانیاو دەوڵەمەندی
12=نەرمی نواندن بەرامبەر دیکتاتۆرەکان وەک اردو□غان و چەندانی تر
13=پشت کردن لە کورد لەڕۆژئاوا و لەکەرکوک
14=خەریکی ئەوسیاسەتە بوو، دەی ویست دەست دەکلاوی خۆ بگرە بای نەبا زیاتر ئەی ویست جیشی امریکاسحب بکات لەزۆربەی شوێنەکان.
15= کۆمەلگەی نێو دەولەتی رد فعلی باشیان هەبوو بۆ سەرکەوتنی بایدن چونکە پیان باشتربوولە تڕامپ .
16=ترامپلەزۆربەی اتفاقیەکان پاشەکشەی کرد وەک کۆنگرە ژینگەو ئەتۆمی ئێرانی و ململانێ روسیا
17=تڕامپ بەرامبەرھەندێ وڵات زۆر توند هەندێ وڵاتیش زۆرشل بوو نەی ئەتوانی توازن ڕابکرێت
17=لەرووی ئاراستەی ختابی و بایدن باش تربوو لەترامپ ، چونکە گشتی بوو سەرنجی هەمو چین و توێژی ڕا ئەکێشا بەڵام خیتابی ترامپ زیاتر قەتیس کرابوو لۆ لایەنگرەکانی
18=لەرووی ڕاگەیاندن وکەناڵە تەلەفزیونەکان زیاتر لە بایدن ڕازی بون چونکە تڕامپ بەینی لەگەلیان زۆرخۆش نەبوو
19=تڕەمپ نەی توانی چارەسەری کۆڕۆنا بکات و کەمتەرخەمی پێوە دیاربوو
20= تڕامپ هۆکاری زۆری بێکاری بوو لەجیهان لەو4ساڵەدا.

هەربۆیەش ململانێ توندروست بوو لە هەڵمەت هەلبژادن بۆ ئەوەی شکست بە تڕامپ بێنن و جۆ بایدن دەربچێت .ئەمەوچەندان خالی تر هۆکاری راستەقینە بون بۆ شکستی ترامپ.

محمد باپیر
چاودێری سیاسی

تۆ بەھێنی ژوانێک بدە … شیعری: ستیڤان شەمزینی

بەھێنی یەک ژوانم لێت ئەوێ
تاکو لە ئێوارەیەکی نارنجیدا
بە دەم رێگایەکی نەبڕاوە
مژدەی هەڵاتن بدەین بە گوێی غروبا
دڵی دەریا لە شەپۆلەکاندا بدۆزینەوە
خەونێک لەگەڵ واقیع ئاشت بکەینەوە
ئاڕاستەی بەلەمە جارۆگەدارەکان بگۆڕین
لە رۆحی تاشەبەرد قومێ لە ئاوی ئەشق هەڵهێنجین
نەوڕەسەکان بکەین بە پاسەوانی جێژوان
کۆترەکان نامەی ئەوینمان بگەینە دڵی خودا
تۆ بەھێنی ژوانێک بدە
تاکو ئەستێرەیەک لە ئاسمانا زیاتر بدرەوشێتەوە
درەختێکی زەردهەڵگەڕاو دەستی لە خەزان بێتەوە
شاخێک چاوێکی شەرمنانە لە شاخێکی تر دابگرێ
لاولاوێک غیرەت بکا یاخی بێ و باخ جێبهێڵێ
هەورێک لە کاتی خۆی پەلە بکا و زووتر ببارێ
ئاسمان چاوی خۆی داخا و خێرا خۆر هەڵبێ
سپێدە بە پەلە خۆی کۆبکاتەوە بەرەو ئێرە بێ
تۆ بەھێنی ژوانێک بدە
با دەستی وڕێنەکانم بگرم بە سەر رووباری شێتی
دەستی شێتییەکانم بگرم بە ئۆقیانووسی دڵ
دەستی دڵم بگرم رووەو ئاوی ئاموونی تۆ
با دەستی خەیاڵم بگرم رووەو واقیعی تۆ
دەستی واقیعی تۆ بگرم رووەو چارەنووسی خۆم
دەستی چارەنووسیشم بگرم بە تونی بابای دڵی تۆ
با دەستی خۆزگەکانم بگرم بەرەو لای تۆ
دەستی تۆش بگرم بەرەو دڵی کون کونی خۆم
دەستی دڵیشم بگرم بە دەریای بێ بنی دڵی تۆ
تۆ بەھێنی ژوانێک بدە

من حکایەتێک لە ئەوینی تۆ دادەتاشم
سەدای تاکو چین و سەمەرقەند بڕوا
بە لەززەتی ماچێکت ئاشنا ئەکەم
وەک چیرۆکی هەزار شەو و شەوێک کۆتایی نەیێ
لە جەنگەڵی ئەقڵ بۆ هەمیشە رزگارت ئەکەم
ئەبمە چاوساغت بۆ دۆزینەوەی ئیمپراتۆریای دڵ
تۆ بەڵێنی ژوانێک بدە
با من لە دەنگی تۆ ئاوازێکی قەرەجانە دروست بکەم
لە هەناسە نەرمەکانت تەونێک لە شیعری تەڕ بچنم
لە پێکەنینە خەمبارەکەت شارێک لە خامۆشی رۆنێم
بە ئاوی سازگاری چاوەکانت مەزرای رۆحم ئاو بدەم
لە هەنسکی شەوانت دووزلەیەک بۆ خەمباریی بژەنم
لە شادییەکانی رۆژانت جیهانێک لە خەندە بخوڵقێنم
تۆ بەڵێی ژوانێک بدە
با گووڵە قەرسیلەکان لە بەردەمماندا شکۆفە بکەن
رووناکی لەنێوان دڵ و رۆحی شەیدامان بدرەوشێتەوە
رووبارەکان ئاڕاستی رۆشتنیان بیر بچێتەوە
لولەی تقەنگی سەربازەکان گوڵی سووری تیا بڕوێ
رەشەبای تووڕە ماندووێتی دەرچێ، ساتێ بنوێ
هێمنیش بەیانییەکی بێدەنگ، توند لە ئامێز بگرێ
تۆ بەڵێنی ژوانێک بدە
با دنیای من رەنگی وەنەوشەیی ناخت بگرێ
خەیاڵم وەک ئەسپسوارێ بۆ بەرزایی دڵت سەرکەوێ
ژیانم لە مەراق و بێهودەیی و تێکشکان داشۆرێ
پەپولەی شیعرم لەسەر رەیحانەی دڵت بۆ ئەبەد بنوێ
ئەوسا بە ئارامی و بێ چرپە بڕۆ
بەڵام ئاگات لێ بێ، پەپولەی شیعرم هەڵنەفڕێ
تۆ بەڵێنی ژوانێک بدە و
تەنیا بەڵێنی یەک ژوانم ئەوێ

“گوڵ نیسا” سێ خەڵاتی سەرەکی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی کۆزۆڤۆی بەدەستهێنا

مەنسوور جیهانی ـ فیلمی سینەمایی “گوڵ نیسا” لە دەرهێنانی “سەتار چەمەنی گوڵ”، سێ خەڵاتی سەرەکی باشترین فیلم، باشترین دەرهێنان و باشترین ئەکتەریی لە سێزدەیەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی Goddess On The Throne لە وڵاتی کۆزۆڤۆ بەدەستهێنا.

فیلمی سینەمایی “گوڵ نیسا” Golnesa یەکەمین فیلمی بەندی سینەماکاری کورد “سەتار چەمەنی گوڵ” و لە نووسینی سیناریۆی سینەماکاری کورد “ڤیدا ساڵحی”، بە بەڕێوەبەرایەتی وێنەگرتنی “محەمەد فەکووری” و بە ڕۆڵ بینینی سەعید داخ، عەلی محەمەد ڕادمەنەش، یەگانە رەجەبی، ساقی زینەتی، مەسعوود محەمەدی، ویدا عەموویی، کە تا ئێستا زیاتر لە 30 فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلم لە ئاستی جیهان بەشداریی کردووە و 18 خەڵاتی لە بەشە جۆراوجۆرەکاندا بەدەستهێناوە، لە نوێترین بەشداریی نێودەوڵەتی خۆیدا لە بەشی پێشبڕکێی سێزدەیەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی Goddess On The Throne لە شاری پریستینا لە وڵاتی کۆماری کۆزۆڤۆ نمایشکرا و لە بەشەکەکانی باشترین بەڕێوەبەریی وێنەگرتن، باشترین سیناریۆ، باشترین فیلم، باشترین دەرهێنان و باشترین ئەکتەر؛ کاندیدی وەرگرتنی خەڵات بوو کە لە دەرئەنجامدا سێ خەڵاتی سەرەکی باشترین فیلم، باشترین دەرهێنان بۆ “سەتار چەمەنی گوڵ” و هەروەها باشترین ئەکتەریی ئەم فێستیڤاڵە بە شێوەی هاوبەش بە “یەگانە رەجەبی” و “عەلی محەمەد ڕادمەنەش” ئەکتەرانی ئەم بەرهەمە سینەماییە بەخشرا.

ئەم خولەی فێستیڤاڵە، بە نمایشی کۆمەڵێک بەرهەم لە بەشە جۆراوجۆرەکان؛ بە هۆی بڵاوبوونەوەی پەتای ڤایرۆسی کۆڕۆنا لە رۆژانی 30ی ئۆکتۆبەر تا 2ی نۆڤەمبەری 2020 بە شێوەی ئۆنلاین لە شاری پریستینا لە وڵاتی کۆماری کۆزۆڤۆ بەڕێوەچوو.

ئەندامانی لێژنەی دادوەرانی کورتە فیلم و فیلمی دیکۆمێنتاریی و فیلمە بڵیندەکانی سێزدەیەمین خولی فێستیڤاڵی نێودەوڵەتی فیلمی Goddess On The Throne بریتی بوون لە: خاتوو “مەریەم زەهیری مەهر” دەرهێنەری ئێرانی دانیشتووی وڵاتی ئەمریکا، “کەرای دەمیر”

Koray Demir دەرهێنەر لە وڵاتی تورکیا و "کاورۆ کاجیتانی" Kaoru Kajitani دەرهێنەر لە وڵاتی بەریتانیا.

ئەم فێستیڤاڵە کە لە ساڵی 2002 لە لایەن "بەسیم ئاجیتی" Besim Ajeti دامەزراوە؛ لە خولەکانی رابردوودا خانەخێوی دەرهێنەرانی ناوداری جیهان، لەوانە: "فاتیح ئاکین" Fatih Akin فیلمسازی تورکی دانیشتووی وڵاتی ئەڵمانیا، "میشێل لێکلێرک" Michel Leclerc فیلمسازی فەڕەنسی کە بە فیلمی "ناوی خەڵکی" و بە ڕۆڵی بینینی "لیوونێل ژۆزبین" Lionel Jospin سەرۆک وەزیری پێشووی فەڕەنسا ناوبانگی نەونەتەوەیی دەرکرد و هەروەها فیلمسازانی دیکەی دنیا کە بە بەرهەمەکانیان لەم رووداوە سینەماییەدا ئامادە بوون.

بێجگە لە بەشە جۆراوجۆرەکانی فێستیڤاڵی نەتەوەییی فیلمی Goddess On The Throne کۆزۆڤۆ، یەکێک لە بەشە گرینگەکانی ئەم رووداوە هونەرییە، نمایشی فیلمەکانی بەشی پێشبڕکێی لە شەمەندەفەرەکانی ناو شارەکانی وڵاتی کۆزۆڤۆیە کە بە مەبەستی پێکهێنانی دەرفەت و پەرەپێدانی وەرگرتن لە کۆزۆڤۆ لە سەرتاسەری جیهان، لە ڕێگای پەیوەندیی لەگەڵ بەرهەمهێنەرانی فیلم لە وڵاتانی دنیا، بەڕێپاکردنی ڕێوڕەسمی نمایشی فیلمەکان و سازدانی کارگەی فێرکاریی بە ڕەسەنترین شێوەکان، لە دەرئەنجامی کەکردنەوەی دەرهێنەران، فیلمسازان و هونەرمەندان بۆ هاوبەشدانانی بایخەکان و هاندان و پشتیوانی لە کارەکانی دوایی ئەوان بەڕێوەدەچێت.

فیلمی سینەمایی "گوڵ نیسا" لە دوایین بەشداریی نەتەوەییی خۆیدا لە فێستیڤاڵی نەتەوەییی فیلمی "عەشق" لە وڵاتی ئەمریکا نمایشکرا و "یەگانە ڕەجەبی" ئەکتەری سەرەکی ئەم فیلمە توانی خەڵاتی باشترین ئەکتەری ئەم فێستیڤاڵە بەدەستبهێنێت.

بۆ زانیاریی زیاتر:
http://festfilmkosova.com

بەڕێوەبەرایەتی ڕاگەیاندنی گشتیی فیلمی سینەمایی "گوڵ نیسا".

نابێ ڕێگا بدەین بەڵای شەڕێکی تری حزبەکانی بزوتنەوەی کوردایەتی یەخەی خەڵکی کوردستان بگرێتەوە!

هەریەک لە پارتی دیموکراتی کوردستان و پارتی کرێکارانی کوردستان(پەکەکە)، بەجیا لەوەی ماوەیەکە هێرشێکی فراوانی میدیایی لەبەرامبەر یەکتردا ڕەخساندووە، لەهەمان کاتدا هێز لە دژی یەک دەجوڵێنن و ئەگەری هەڵگیرسانی شەڕێکی ناوخۆ خەریکە یەخەی دانیشتوانی هەرێمی کوردستانی عێراق دەگرێتەوە. ئەم شەڕە بەهەر بەهانەو نەخشەو سیاسەتێک لەهەر لایەنێکیانەوە بێت، شەڕی ناڕەوای نێوان دوو هێزی میلیشیایی و کۆنەپەرستی بزوتنەوەی کوردایەتیە کە چەندین دەیەیە ژیانی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستانیان لە ناوگێژاوێکی سیاسیدا کردۆتە ترازیدیاو کارەساتێکی هەمیشەیی.

واقعیەتی بونی حزب و هێزە میلیشیاکانی بزوتنەوەی کوردایەتی بە تایبەتی لەدوای ساڵی ١٩٩١ وەک هێزی دەسەڵاتدار، چەتە ئاسا لە پێناو تاڵانی و قۆرخکردنی سەروەت و سامانی کوردستان هەمیشە خەڵکیان لە ژێر چەتری کێشمەکێش و مەترسی شەڕی نێوان خۆیاندا ژیاندووەو بۆ ساتێکیش هەلی ئارامی و ئاسودەییان نەهێشتۆتەوە، هەمیشە ئەولەویەت بۆیان خزمەتچی و نۆکەری پاراستنی بەرژەوەندیەکانی وڵاتانی زلهێزی دنیاو وڵاتانی ناوچەکە بووە، کێشمەکێش و شەڕەکانی نێوان خۆشیان هەر لە چوارچێوەی ئەو نۆکەرایەتیەوە بووە.

دوای نزیک بە سی ساڵ لەدەسەڵاتی بزوتنەوەی کوردایەتی لەسایەی سێبەری نەخشەو سیاسەتەکانی دەوڵەتی ئەمریکاو دەخالەت و کێشمەکێشی وڵاتانی تری ئیمپریالی و وڵاتانی ناوچەکە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، ئاڵوگۆڕێک لە ناوچەکەدا پێش هاتووەو پێشبینی دەکرێت کە هاوکێشەی سیاسی دەورانێکی تازەتر لە دەخالەت و دەورو نەخشە و کێشمەکێشی لایەنەکانی دەخالەتگەر لە ناوچەکەدا ئایندەو دەورانێکی تر بەخۆیەوە بگرێت، کە لەم دەورە تازەیەدا بە جۆرێک خزمەتچێتی و چارەنوسی هێزەکانی بزوتنەوەی کوردایەتی خستۆتە ژێر پرسیار و ئایندەیەکی ناڕۆشن، کە هەر ئێستا لە قەیرانێکی قوڵی وەهادا قەراریان گرتوە، بەهەر قیمەت لەهەوڵی ڕزگارکردن و پاراستن و

مانەوەی هێزەکانیاندان. لەم بارەیەوە جگە لە مانەوەی سیاسی و ڕێکەوتنی ژێربەژێر و پیلانگێڕی لە یەکترو مل شەڕی زیاتر بە زلهێزەکان و تورکیا و ئێران چارەیەکی تریان نیە، بۆیە فەزای ترسی شەڕی ناوخۆ بانگەشەدەکەن و تەواو نابەرپرسیارێتی خۆیان لە بەرامبەر ژیان و گوزەران و پێداویستیە تەندروستی و خزمەتگوزاریەکاندا بە ئاشکرا ڕادەگەیەنن.

پارتی دیموکراتی کوردستان لەلایەک بە دەربازکردنی خۆی و کابینەی حکومەتەکەی لە قەیران و بنبەستێک کە تێیدا چەقیوەو لەلایەکی تریشەوە بە سەرکوتی ناڕەزایەتی جەماوەری کرێکاران و زەحمەتکێشان و بردنە دواوەی حەق و بێزاریان لە بەرامبەر دەسەڵاتدا، هەروەها بە وەڵامدانەوە بە مەرامی حکومەتەکەی کازمی و دەوڵەتی تورکیا، لە پەناو وەرگرتنی ئیمتیازاتی پارەو پۆست، کە لەڕێکەوتنی ئەم دوایانەی لەسەر شەنگاڵدا وەک ئامانجێکی گەڵاوو سەوز بووە، سیاسەتی داسەپاندنی جەنگێک بەسەر خەڵکی کوردستاندا هەڵبژاردووە، تالەم ڕێگایەوە هەم پەکەکە ناچار بکات بە قەبوڵکردنی مەرجەکانی پارتی، هەم گرێ کوێرەی کێشەکانی لەگەڵ بەغدا بکاتەوە و لە ئاکامیشدا وەک هێزێکی باڵادەست جێگاو ڕێگای خۆی جێگیرکات.

ئەم سیاسەتە شەڕخوازیەی پارتی و حزبە دەسەڵاتدارەکانی بۆرژوازی کورد ، لەکاتێکدایە کە خەڵکی کوردستانیان توشی کۆمەڵێک قەیران کردوە، هەر لە نەدانی موچەو نەبونی سەرەتایی ترین خزمەتگوزاریەکان و پێداویستیەکانی ژیان وهەوڵنەدان بە پێشکەش کردنی خزمەتگوزاریەکی تەندروستی گونجاو بە توشبوانی ڤایرۆسی کۆرۆنا، جارێکی تر لە پەناو بەرژەوندی هێزەکانیان بە شەڕێکی ناوخۆ کە هەر بە خۆیان حەرامیان کردووە دەیانەوێت کارەسات و بەڵای زیاتر بەسەر خەڵکی کوردستاندا بسەپێنن.

ئەوە ئاشکرایە کە ململانێ و کێشمەکێشی نێوان ئەم دوو هێزە میلیشیا کۆنەپەرستەی بزوتنەوەی کوردایەتی، نەک هیچ پەیوەندیەکی بە بەرژەوەندی ژیان و گوزەرانی خەڵکی کوردستانەوە نەبوەو نیە، بەڵکو مایەی کارەسات و نائەمنی و ترس و دڵە ڕاوکێیەو نابێ ڕێگە بەهیچ لایەکیان بدرێت ئەم شەڕە بخولقێنن و مەترسی بە سەر ژیانی خەڵکی دروست بکەن. پێویستە تەواوی ئەو هێزە سیاسیانەی لە کوردستاندا هەڵسورانی سیاسی دەکەن پابەندبن بەوەی کە نابێت بە هیچ جۆرێک کێشەی سیاسی نێوانیان بکێشەنە توندوتیژی و شەڕ لە بەرامبەر یەکتردا.

حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان لەگەڵ ئەوەدا کە جەخت دەکاتەوە کە بەبێ کۆتایی هێنان بە دەسەڵاتی ئەم حزبە میلیشیا ناسیۆنالستانە خەڵکی کوردستان نەک هیچ ئاشتی وئارامی و

خۆشگوزەرانی بەخۆیەوە نابینێت، بەڵکو هەمیشە لە ناو گێژاوی سیاسی و نائەمنی و شەڕو کارەسات و ئاوارەیدا ژیان بەسەر دەبەن. هاوکات بانگەوازی هەموو دەستەو کەسایەتی و هەڵسوڕاوانی چەپ و ئازادیخوازو هەر لایەنێك دەكات ،کەخۆی بەبەرپرس دەزانێ بەرامبەر بە ژیان و گوزەرانی خەڵکی کوردستان، بێنە مەیدان وچیتر ڕێگا نەدەن ئەم حزبانە یاری بە ژیان وگوزەران و چارەنوسی خەڵکی کوردستانەوە بکەن . حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان جارێکیتر ئەو ڕاستییە دوپات دەکاتەوە کە هاتنە مەیدانی جەماوەری ناڕازی و رێکخراو بۆ ئاسۆی وەلانی دەسەڵاتی ئەحزابی بۆرژواناسیۆنالسیتی کورد و دابینکردنی دەسەڵاتدارێتی جەماوەری پێداویستییەکی دەست بەجێ و هەر ئێستایە، بەئاڕاستەی هێنانەکایەی کۆمەڵگایەکی ئارام و یەکسان وخۆشگوزەران.

حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردستان
٥/١١/٢٠٢٠

هارمۆنیکای فەنابوون … شیعر/ کاوە عوسمان عومەر

وونبوونت، هارمۆنیکای..
فەنابوونمە، لە کاتێکا خێر ..
پەلەیەتی لە ئامێزگرتنی..
هەورێکی قورمزی سەرخۆش
لە خوێنی کازیوەدا، بیرچوونی..
خەندەی بەیانیانی ئاورینگە
لەسەر لێوی شەماڵە،
پێخەفی خەوت بە هێواشی..لا ئەبا،
دەرزی چاوی سپێدەش، درەوشانەوەی…
گیاکان ئەباتە لای فریشتە ..
دەربازبوەکانی ووشە پەرتبوەکانی شیعرە،
دەنگی هاتنی پایزە بارانێ، زەردبوونی…
شەقام، ئاڵتونبوونی…

ئاسمان، پرتەقاڵێ بوونی ڕوخساری ئەو،،
ئەرخەوانیبوونی بەرگی دارستان

چاوی ڕێگا
ز□□ بینی ڵێڵی ژاکانی
خونچەی ئاوی بینینتە
کێ شەپۆلەکانی کۆکردەوە
دوای ڕۆشتنت
من ن□ بێ؟
کەنارم من،
کە تۆ زەریای پڕ لە هاژەی،،
کێ فرمێسکەکانی
مانگی سەر ڕومەتی نەسڕیەوە
من نەبم؟

بە دوای هێنانەوەی تنۆکە ئەڤینێ
گەڕا، تا سنووری ئەوشن□ بایەی
قژی ئەو لەسەر ڕۆخی شەوێ
بوە تۆڕێک ،
ماسیە ڕەنگاوڕەنگەکانی
حەزێکی بیرچووی دیل کرد
هارمۆنیکای فەنابوونمی تۆ، بەڵام..
ئارەزوومە نۆتای سیمفۆنیای بوونت بم
وەک هارمۆنیکای فەنابوونیش، هەردوکمان..
بە خوێنپژانی شیعری یەکترەوە قەشەنگین،

هەرکە کۆڕەوی..
مەلە ئەرخەوانیەکانی تەمەن،
لە بێئاگایماندا تێئەپەڕن،
پێت ووتم..
میوەکانی بەهەشتێکی وێرانە،
تاڵ و تفت و بێ ڕەنگن
قامووسی ووشەکانی خۆشەویستیش.

لەوانەیە پیرەمێردێکی دانای خەمگین
لە کتێبخانەی خەوو ئازار و شەونخونی
بە مرەقە سەرابیەکانی هەڵگرتبێ،

ئەفسونگەر تۆی،،
هەر ڕۆژێک ئەکەیتە پێکە شیعری ڕژاو،،
تەرزەی هاتنتە، هانم ئەدا..
پێکێ لە بیرەوەری تۆ هەڵدەم، چپای..
سەرگوزشتەی وونبوونی خەڵکی شارە..
ئەکەمە شاکارنامەی..
ڕێیەکی دوور بەرەو مەنفا
گەرچی کەسێ نیە ،
لە سەرپردی نێوان..
مەرگ و ژیان،
سنورێ نیە..
نێوان عیشق وناعیشق
جەنگ و ئاشتی
باران ..و
بیابان
تۆ و..ئەوان
من و
ڕۆژ،،
شەو..و
ساڵە بیرچوەکان

لە ڕۆژانی تر ناچێ
ئەمڕۆ، مەستر و بێئاگاتر
لە شکانی گەڵای دارە کۆنەکانی هەیوانی
ماڵێ لە نوور
و
هاوینی
ئەو کەمۆڵە شوشانەی
جگە لە ڕەگی بوونی ئەمە
خۆڵی عیشقی نیشتمانیشی تیا بوو

وێنەکە کارێکی هونەری فۆتۆگرافەری هۆڵەندی
(George Becker)
بە سوپاسەوە لە پەیجی فەرمی خۆی وەرگیراوە

شیعر/ منداڵەکی خاوەن پێداویستی..عەلی حەمەڕەشید بەرزنجی

هەرچەندە من خاوەنی
پێداویستی تایبەتم
بەڵام منیش وەک ئێوە
چالاک و بلیمەتم
…
خاوەنی بەهرە و توانام
وەک منداڵی ئاسایی
ئاسودە و بەختەوەرم
دەژیم بە دڵنیایی
…
وەک ئێوە هەوڵدەدەم
وەک ئێوەش کۆشش دەکەم
ناخم پڕ لە هیوایە
تا بە جوانی پێی بگەم
..…
تا وەک منداڵانی تر
دەرکەوێ توانا و بەهرەم
پێداویستی تایبەتیم
زوو زوو بخەنە بەردەم
…
ئەوسا دەزانن منیش
بە بەرزی گەل و خاکم
چۆن لە ئاستی خۆمەوە

مرۆڤێکی چـــــــــــالاکم
٢٠٠٨/٤/١٥